

fyrings
veiledning **H50**

Handöl

RIKTIG MÅTE Å FYRE PÅ

Det er viktig å bruke riktig mengde ved, spesielt ved opptenning. Ved første gangs fyring bør du derfor bruke en vekt for å finne ut hvor mye 2 kg opptenningsved er. Kontroller også hvor mye normal mengde og maksimumsmengde er.

Vedovnen er utelukkende beregnet for fyring med døren lukket, og det er bare da varmluftsspylingen av glassflatene fungerer. Åpne alltid døren sakte og forsiktig for å forhindre røykproblemer på grunn av trykkforandringen i ildstedet.

Ovnens funksjon er forskjellig avhengig av trekkforholdet i skorsteinen. Det pleier å ta noen fyringsrunder å finne ut av riktig innstilling på forbrenningsluftspjeldet.

For raskt å få et godt globed skal det alltid ligge et tynt lag med aske og forkullede biter i ovnen.

FØRSTE FYRING

Første gangen du fyrer i ovnen skal fyringen avsluttes etter opptenningen. Grunnen til det er at sementen som benyttes som tetningsmiddel, skal få herde. Deretter skal ovnen brukes etter anvisningene nedenfor med opptenning og påfylling av ved.

Riktig dimensjon på veden

Vær oppmerksom på at hvis det brukes for lite ved under opptenningen eller veden er for grovkløyvd, oppnås ikke riktig arbeidstemperatur i brennkammeret. Konsekvensen av feil opptenning blir dårlig forbrenning med kraftig sotdannelse eller at ilden slukner når døra lukkes.

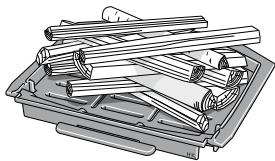
Opptenningsved: Finkløyvd ved
Lengde: 25-35 cm
Diameter: 3-4 cm
Mengde per opptenning: 2,0 kg (ca. 10-12 finkløyvde vedskier)

Ileggingsved: Kløyvd ved
Lengde: 25-35 cm
Diameter: 6-7 cm
Normal mengde: 1,5 kg/time
Maksimumsmengde: 2,2 kg/time (maks 3 vedskier per ilegg)

Opptenning

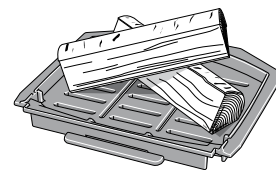
Hvis huset har mekanisk ventilasjon, må et vindu i nærheten av ovnen åpnes før opptenning. La vinduet stå åpent i noen minutter til ilden har fått tak.

1. Åpne reguleringen til forbrenningsluften helt opp.
2. Legg avisepapir eller opptenningsbriketter og ca. 2 kg finkløyvd ved i midten av ovnen. Veden stables liggende på kryss og tvers.
3. Tenn opp.
4. Døren settes i opptenningsstilling, som vil si at den nedre låsekroken skal hektes fast rundt låserullen. Når ilden har fått godt tak etter ca. 10-15 minutter, lukkes døren helt (se figurer til høyre). Vedpåfylling skal skje først når opptenningsilden har gått over til globed.

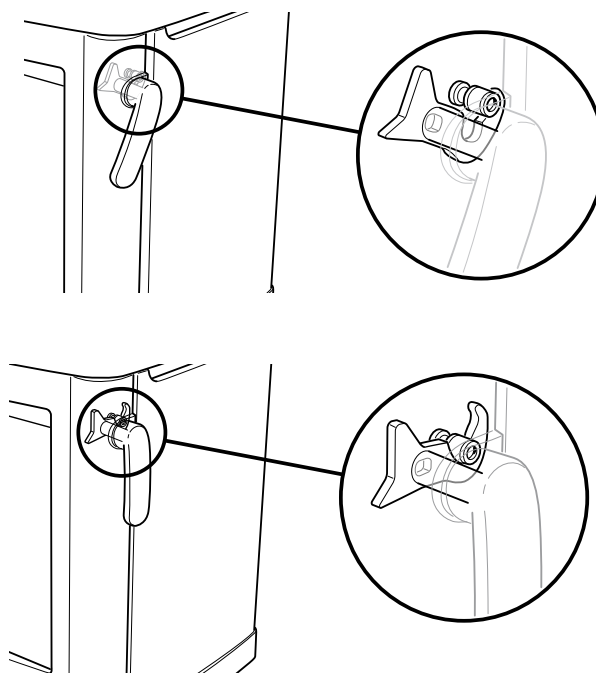
Påfylling av ved

1. Åpne dørhåndtaket til døren og la undertrykket i brennkammeret utjevnes i noen sekunder før døren åpnes helt.
2. Legg på 2-3 vedkubber til en samlet vekt på omtrent 1,5-2,2 kg. En vedkubbe legges diagonalt og en eller to kubber legges parallelt med bakplaten, se illustrasjonen til høyre. Lukk deretter døren.
3. Forbrenningsluftspjeldet må være helt åpent i 3-5 minutter til vedkubbene er blitt svarte og brenner ordentlig. Hvis du deretter ønsker en mer langsom forbrenning, kan tilførselen av forbrenningsluft reduseres. Forutsetningene for å regulere forbrenningen varierer avhengig av temperaturen i ovnen og trekken i skorsteinen.
4. En nominell avgitt effekt på 5 kW oppnås normalt når forbrenningsluftspjeldet er 45% åpent.
5. Den laveste avgitte effekten på 3-4 kW oppnås normalt når forbrenningsluftspjeldet er 30% åpent og det fyres med to vedkubber. I denne driftsstillingen er det viktig at forbrenningsluftspjeldet er helt åpent i de første ca. 3-5 minuttene, slik at veden rekker å antennes skikkelig før tilførselen av forbrenningsluft reduseres. En forutsetning for å kunne regulere den avgitte effekten er et tykt globed og høy temperatur i brennkammeret. Når ilden har brent ned til glør, er tiden inne for å legge på ved.

RASK ANTENNING

Det er viktig at vedkubbene begynner å brenne raskt. Du oppnår rask antenning ved å åpne forbrenningsluftspjeldet helt eller ved å la døren stå i opptenningsstilling en kort stund. Ulmefyring, som vil si kraftig redusert lufttilførsel, gir dårlig forbrenning med høye utslipp av emisjoner, samt lav virkningsgrad, og kan i verste fall forårsake rask gassantenning med skader på ovnen som følge.

VALG AV BRENSSEL

Alle typer ved, for eksempel ved av bjørk, bøk, eik, alm, ask, bartre og frukttre, kan brukes som brensel i vedovnen. Forskjellige tresorter har forskjellig densitet. Jo høyere densitet veden har, jo høyere er energiverdien. Høyest densitet har bøk, eik og bjørk.

Vedens fuktighetsinnhold

Fersk ved består av 50% vann. En del av vannet sirkulerer fritt mellom fibrene, og en del er bundet av cellene. Veden må alltid tørkes slik at fritt vann fordampes. Når fuktighetsinnholdet har sunket til under 20%, er veden klar til å brukes. Hvis man fyrer med ved som har høyere fuktighetsinnhold, brukes en stor del av vedens energiinnhold til å koke bort vannet. Er veden fuktig, blir også forbrenningen dårlig. sot- og tjærebelegg dannes i skorsteinen og kan i verste fall føre til pipebrann. I tillegg fører dette også til sotet glass i ovnen og ubehag for beboere i nærheten.

For å forsikre seg om at man har tørr ved, bør veden avvirket

på vinteren og lagres godt luftet under tak om sommeren. Dekk aldri vedstabelen med en presenning som ligger ned mot bakken. Presenningen fungerer da som et tettsluttende lokk, og veden hindres i å tørke. Oppbevar alltid en mindre mengde ved innendørs i noen dager før bruk, slik at overflatefuktigheten i veden rekkes å fordampe.

Dette skal du IKKE fyre med

Det er helt forbudt å bruke trykkimpregnert tre, malt eller limt tre, sponplater, plast eller fargebrosjyrer som brensel i en vedovn. Felles for disse materialene er at det under forbrenning kan dannes saltsyre og tungmetaller som er skadelige for miljøet og ovnen. Saltsyren kan også angripe stålet i skorsteinen eller muren i en murt skorstein.

VEDLIKEHOLD AV OVN

Ved fyring kan glasset bli sotet, også når ovnen fyres med tørr ved som har et fuktighetsinnhold på 15–20%. Ved regelmessig rengjøring er det som regel nok å tørke av med tørt papir. Hvis glasset har vært sotet over lengre tid, bør du rengjøre med rengjøringsmiddel eller glassrens. Disse midlene fås kjøpt i dagligvarebutikker eller hos din lokale forhandler av vedovner.

Bruk aldri rengjøringsmidler som inneholder slipemidler, fordi dette kan føre til skader på glasset.

Når asken i askeskuffen skal tømmes, må du kontrollere at det ikke finnes glør igjen. Asken skal oppbevares i en ikke-brennbar beholder med lokk i minst en uke før den kastes.

Klebersteinen rengjøres med oppvaskmiddel eller tørkes av med ren aceton. Sett ikke brennbare gjenstander eller stearinlys på klebersteinen.

Risten og andre støpegodsdelene rengjøres med stålbørste.

Kontroll av pakninger er viktig ut fra et forbrenningssynspunkt, fordi slitte pakninger svekker forbrenningen når ovnen trekker inn "tjuvluft".

Lakkerte deler på ovnen kan rengjøres med en fuktig klut, eventuelt tilsatt litt oppvaskmiddel. Skader på lakkerte deler, f.eks. mindre riper, kan utbedres med Handöl utbedringsfarge. Kontakt din forhandler.

For fordi det hele tiden strømmer mye luft gjennom vedovnen, hvor kald romluft suges inn og varm luft slippes ut, kan det samle seg støv bak gitteret og under ovnen. Du bør derfor rengjøre regelmessig under og bak ovnen.

Detaljer som sitter i nærheten av selve ildstedet kan måtte byttes ut. Eksempel på slike detaljer er brennplater og hvelv. Levetiden på disse detaljene avhenger av hvor mye og på hvilken måte ovnen er blitt brukt.

IKKE FOR STORE FLAMMER

Flammene skal ikke være for store. Store flammer er uøkonomiske og gir dessuten høye røykgasstemperaturer som kan skade ovnen og skorsteinen. Anbefalt vedmengde ved normal fyring er 1,5 kg/time, og høyeste tillatte vedmengde er 2,2 kg/time og gjelder fyring med hogd bjørk eller annen løvved med et fuktighetsinnhold på 18%. Ved fyring med samme vedmengde som ovenfor, for eksempel med barved, oppnås vesentlig høyere ildstedstemperaturer. Ved maksimal fyring i lengre perioder forkortes ovnens levetid, og overskridelse av største tillatte vedmengde kan føre til at deler i ovnen skades samt at garantien blir ugyldig.

HVA INNEBÆRER SVANEMERKET?

- En svanemerket peisovn påvirker miljøet betydelig mindre enn andre peisovner.
- En svanemerket ovn har en påvist effektiv forbrenning og tar hensyn til hele produksjonskjeden fra råvare til avfall.
- Svanemerket stiller bl.a. strenge krav til virkningsgrad og utslipp av partikler, hydrokarboner og karbondioksid.
- Fyring i en miljøtilpasset peisovn med høy virkningsgrad innebærer også mindre forbruk av ved til oppvarming av boligen.
- Svanemerket gjør det enkelt for deg å være med på å skape en bærekraftig framtid.

MULIGE ÅRSAKER TIL DRIFTSPROBLEMER OG KORRIGERENDE TILTAK

Det er dårlig trekk i vedovnen etter installasjon

- Kontroller at skorsteinens lengde oppfyller NIBEs anbefalinger, dvs. en total lengde på minst 3,5 meter.
- Kontroller at det ikke finnes noe i skorsteinen som hindrer røykgassene, og at ikke noe nærliggende hus eller tre påvirker vinden rundt skorsteinen.
- Kontroller også skorsteinens tverrsnitt (gjelder tidligere murt skorstein), som bør være 150-200 cm².

Det er vanskelig å tenne opp, og ilden dør kanskje ut etter kort tid

- Dette kan skyldes at veden ikke er tørr nok, kontroller veden.
- En annen årsak kan være undertrykk i huset, for eksempel ved bruk av kjøkkenvifte eller annen mekanisk ventilasjon. Åpne et vindu i nærheten av vedovnen under opptenning. Du kan også prøve å tenne på avispapir og holde det opp i vedovnen for å få i gang trekken.
- Tilluftskanalen utenfra kan være helt eller delvis tilstoppet. Løsne slangen og prøvefyr med forbrenningsluft fra rommet.
- Forbrenningsluftspjeldet er kanskje ikke åpent.
- Det kan også skyldes at vedovnens røykuttak er tilstoppet av sot, noe som kan forekomme etter feiing. Løft ut hvelvet og kontroller.
- Til slutt bør du gå gjennom fyringsveiledningen på nytt. Kanskje var vedmengden for liten, slik at globedet ble for dårlige til å tenne neste påfylling av ved.

Det dannes unormalt mye sot på glasset

Det blir alltid et visst sotbelegg på glasset, som bygges opp litt ved hver fyring. Sot på glasset skyldes i hovedsak tre ting:

- Veden er fuktig, og det fører til dårlig forbrenning med stor røykutvikling.
- Det er for lav temperatur i brennkammeret, noe som fører til ufullstendig forbrenning og dårlig trekk i skorsteinen.
- Betjeningen er ikke korrekt, døren stod kanskje ikke i opptenningsposisjon i ca. 15 minutter.

Kontroller fuktighetsinnholdet i veden, pass på at du har ett godt globed og gå gjennom fyringsveiledningen en gang til.

Røyklukt i vedovnens omgivelser i perioder

Dette kan forekomme ved vindnedslag i skorsteinen og skjer som oftest når det blåser i en bestemt vindretning. En annen årsak kan være at døren åpnes når det brenner mye.

Lakkerte deler har blitt misfarget

Hvis det er misfarging på lakkerte deler, skyldes det for høy temperatur i ovnen. Årsaken til den for høye temperaturen kan være at maksimalt tillatt vedmengde er overskredet, at det er brukt uegnet brensel (f.eks. byggavfall, store mengder finkløyvd spillvirke). Garantien omfatter ikke slike skader.

Hvis det oppstår problemer som du ikke klarer å korrigere selv, kontakt forhandleren eller feieren.

Med disse fyringsrådene håper vi at du er sikret en god, økonomisk og problemfri bruk av en vedovn fra Handöl.

NÅR VEDOVNEN ER NY

Når vedovnen er ny, kan det oppstå en spesiell lukt som følge av at det kan sitte igjen et oljebelegg og overflødig farge på ovnen.

Etter noen fyringer forsvinner lukten. Det kan også forekomme at ovnen avgir en stikkende lukt etter en tids bruk. Lukten kommer fra isolasjonen i skorsteinen. Dette kan du få bort ved å fyre med vedmengden 2,2 kg/time i en periode på 5-8 timer.

FEIING

Feiing av skorsteinskanaler og skorsteinstilkoplinger bør utføres av en feier. Feiing av ildstedet kan skje i form av nedskraping og/eller børsting. Det enkleste er imidlertid å bruke en askesuger.

Hvis det oppstår pipebrann, eller hvis det er mistanke om at det har oppstått pipebrann, må forbrenningsluftspjeldet og døren lukkes. Kontakt om nødvendig brannvesenet for slukking. Etter en pipebrann må alltid skorsteinen inspiseres av feieren.

Advarsel!

- Når ovnen er i bruk, kan visse flater bli svært varme og forårsake brannskader ved berøring.
- Vær også oppmerksom på den kraftige varmestrålingen gjennom glasset.
- Hvis brennbart materiale plasseres nærmere enn angitt sikkerhetsavstand, kan det oppstå brann.
- Ulmefyring kan føre til rask gassantennelse og forårsake både materielle skader og personskader.

NIBE Brasvärme forbeholder seg retten til når som helst å endre farger, materialer, mål og modeller uten særskilt kunngjøring om det. Din forhandler kan gi deg oppdatert informasjon.